ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

ARKKITEHTUURIKILPAILU
23.6.2005 – 19.8.2005

Eiranranta 5

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

ARKKITEHTUURIKILPAILU
23.6.2005 – 19.8.2005

Eiranranta 5

1 KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Apollo-Rakenne Oy järjesti arkkitehtuurikilpailun asuinkorttelin suunnittelemiseksi Helsingin Eiranrantaan. Kilpailu järjestettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjen mukaisena kutsukilpailuna. Kilpailun teknisestä toteutuksesta vastasi konsulttina CMC Terasto Oy / arkkitehti Eija Larkas-Ipatti.

Kilpailun tarkoituksena oli luoda korkealaatuinen asuinkortteli Helsingin näköalapaikalle Eiranrantaan. Suunnittelulla haettiin persoonallista, korkealuokkaista sekä toiminnallisesti joustavaa ja arkkitehtonisesti hyvää ratkaisua.

1.2 Kilpailuun kutsutut

Kilpailuun oli kutsuttu seuraavat arkkitehtitoimistot suunnittelijaryhmineen:

Suomesta:

1. Arkkitehtitoimisto Avarc Oy
   Helsinki
2. Helin & Co Arkkitehdit
   Helsinki
3. Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy
   Espoo
4. Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy
   Helsinki

Ruotsista:

5. Wingårdh Arkitektkontor AB
   Göteborg

1.3 Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat järjestäjän edustajina:
- Toimitusjohtaja Juha Mikkonen, puheenjohtaja
- Toimitusjohtaja Jyri Merivirta
- Toimitusjohtaja Mikko Mantere
- Projektipäällikkö Marita Toivonen

Helsingin kaupungista:
- Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen
- Arkkitehti Marjut Kivelä, Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Projektinjohtaja, DI Timo Laitinen, Talous- ja suunnittelukeskus

Kilpailijoiden nimeämänä:
- Arkkitehti Anna Brunow

Kilpailun organisoijana ja palkintolautakunnan sihteerinä toimi arkkitehti Eija Larkas-Ipatti CMC Terasto Oy:stä.

1.4 Kilpailuaika

Kilpailuaika alkoi 23.6.2005 ja päättyi 19.8.2005.

Kilpailijoilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä tai pyytää lisäselvityksiä, mutta niitä ei esitetty.

Kaikki viisi ehdotusta saapuivat määräaikaan mennessä ja olivat hyväksyttäviä.

2 KILPAILUN TAUSTA JA TAVOITTEET

2.1 Kilpailutehtävän tausta

Varmistuakseen ainutlaatuisen Helsingin keskeisen merenrantatontin laadukkaasta ja idealtaan korkeatasoisesta toteuttamisesta Apollo-Rakenne Oy järjesti tontin suunnittelusta arkkitehtuurikilpailun.

2.2 Kilpailualue

Kilpailun kohteena oleva kortteli 20033/1 Helsingin 20. kaupunginosassa (Länsisatama, Munkkisaari) muodosti kilpailualueen. Kortteli liittyy olennaisesti suurempaan Eiranrannan korttelialueeseen, joka käsittää viisi muuta korttelia/tonttia.

2.3 Kilpailun tavoitteet

Suunnittelun tavoitteena oli kaupunkikuvallisesti ja maisemallisesti korkeatasoisen ja viihtyisän kokonaisuuden muodostaminen sekä laadukkaan, kustannuksiltaan toteuttamiskelpoisen, arvokkaita luonnonelementtejä korostavan ja Helsingin kaupunkirakenteeseen luontevasti liittyvän asuinkortteliratkaisun synnyttäminen. Tarkoituksena on saada Munkkisaaren ja Merisataman ranta-alueet arvoiseensa käyttöön. Alue on myös nivel kahden erilaisen kaupunkirakenteen välissä.

Korttelialueen asuinkortteleita yhdistävät polveilevat jalankulkukujat, jotka pienine aukioineen ovat luonteeltaan puolijulkisia. Ratkaisussa tuli ottaa huomioon tuuliolosuhteita ja luoda ihmisille oleskelupaikkoja.

Ympäröivät alueet on tarkoitus kunnostaa pääasiassa yleiseksi puistoalueeksi.

Asuinalue on perustyypiltään erillistaloratkaisu kuten Eirakin, mutta poikkeaa siitä kuitenkin selvästi suorakulmaisen järjestelmänsä ja nykyaikaisen arkkitehtuurinsa vuoksi. Ajatuksena on ollut luoda "vuoropuhelu" vanhan ja uuden alueen välille, jotka molemmat poikkeavat Helsingille tyypillisestä umpikorttelirakenteesta.

Alueen keskellä ja puistoaukion laidalla alueen kaakkoiskulmassa olevat rakennukset ovat 6-kerroksisia ja Eiranranta-kadun varrella sekä alueen pohjoisosassa Hylkeenpyytäjänkadun itäpuolella 7-kerroksisia. Osa rakennuksista on maaston korkeuseroista johtuen pihan puolelta kerrosta matalampia. Kaikissa rakennuksissa on lisäksi sisäänvedetty kattokerros.

Asunnoille asetettuja tavoitteita:

- Asunnot voivat vaihdella suurista studioista perhe- tai edustusasuntoihin. Asuntojen keskikooksi määriteltiin 125 hum^2, terassiasuntojen pinta-alan toivottiin olevan vieläkin suurempi ja ne voitiin sijoittaa kahteen kerrokseen.
- Kaikista asunnoista tuli olla merinäköala.
- Huoneistojäsennyksen tuli olla joustava ja muunneltavissa.
- Takkavaraus tuli tehdä jokaiseen suurempaan asuntoon / terassille.
- Saunatilat tuli suunnitella joustavasti siten, että niitä voi olla kaksi erilaista tai että tilat voidaan haluttaessa käyttää muuhun tarkoitukseen.
- Kylpyhuonetilat tuli erottaa wc-tiloista.
- Kodinhoitotilat tuli suunnitella omiksi erillisiksi tiloiksi.
- Tavoitteena oli rakentaa 2 autopaikkaa asuntoa kohden.
- Suunnittelussa toivottiin teknisesti järkeviä ja kokonaistaloudellisesti edullisia ratkaisuja.

Asemakaavassa on annettu lisäksi ohjeita mm. rakennustavoista ja –materiaaleista, piha-alueista ja niiden istutuksista sekä autopaikkajärjestelyistä.

Tontin pinta-ala on 4395 m^2.

Rakennusoikeus muodostuu seuraavasti:
- asunnot enintään 6 935 kem^2
- liiketilat vähintään 1 020 kem^2
- lisäksi aputilat (asukkaiden yhteistilat) 690 kem^2

Rakennettava kokonaispinta-ala on siten 8 645 kem^2.

2.4 Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet

Palkintolautakunnan tärkeimmät tavoitteet, joita käytettiin arvosteluperusteina, olivat:

- Arkkitehtuuriltaan ja toiminnallisuudeltaan hyvä ratkaisu
- Joustavan tilankäytön mahdollistava ratkaisu erilaisille vaativille kohderyhmille (edustusasunnoista suuriin studioihin)

- Vaikeat olosuhteet huomioon ottava rakenteiltaan terve, turvallinen, esteetön asuinympäristö
- Kokonaistaloudellinen ja tavoiteaikataulun mukaan toteutettavissa oleva ratkaisu

Kokonaisuus ja ehdotuksen kehittämiskelpoisuus olivat arvioinnissa tärkeämmät kuin yksityiskohtien virheettömyys.

3 KILPAILUN YLEISARVOSTELU

Kaikki ehdotukset olivat huolella laaditut ja sisälsivät kaikki vaaditut asiakirjat.

Tontille laadittu kaava antaa tehtävälle hyvin selkeät puitteet. Kaava määrittelee paitsi kerrosalan ja korkeuden myös rakennusten paikat, julkisivun materiaalit ja vaaleat sävyt, ullakkokerrosten koot, pohjakerrosten käytön ja pihakannen järjestelyt. Kaikki tekijät olivat noudattaneet näitä ehtoja. Selostuksissaan tekijät kuvaavat, miten ympäröivä rakenne, lähinnä vanha Eira ja rantamaisema, sekä merinäkymät on otettu huomioon ehdotuksessa.

3.1 Kaupunkikuva

Ehdotukset tarjosivat kiitettävällä tavalla erilaisia lähestymistapoja tehtävään. Rakennusmassan olemukseen eniten vaikuttavia seikkoja olivat vaipan jäsentely, sokkelikerrosten käsittely, parvekkeiden muotoilu ja kattokerrosten sijainti. Haastavaksi osoittautui ilmeen antaminen hyvin kuutiomaiselle rakennusmassalle.

Kaikki tekijät olivat keskittyneet rakennusten merenpuoleisten julkisivujen suunnitteluun sillä seurauksella, että ehdotuksissa rakennukset kääntävät yleensä selkänsä pohjoiseen muita rakennuksia ja tärkeätä julkista ulkotilaa kohti.

Alimpia kerroksia tuli kaavan mukaan käsitellä graniitilla. Silti ei toivottu, että pihakansi tai sitä peittävä muuri korostuu aiheena katukuvassa.

Värisävyjen käyttö ulkoseinissä ja rauhoittavat muuriosat koettiin paikalle sopiviksi aiheiksi. Sen sijaan liiallinen parvekkeiden korostuminen vaaka-aiheina avokulmissa tai vaakanauhana miellettiin ristiriitaisina toisaalta vanhan Eiran ilmeen, toisaalta pistetalon olemuksen kanssa.

Sisäänvedetyn ullakkokerroksen tuli toimia paitsi rakennusta optisesti madaltavana, myös massoittelua viimeistelevänä osana.

Katutasoon sijoitettavien liiketilojen osuus jäi muutamassa ehdotuksessa turhan pieneksi ja porrashuoneiden sisäänkäynnit turhan vaatimattomiksi.

Birgittalaiskujan itäpään viereen jää puilla istutettavaksi määrätty tontinosa. Tämän korko ja muotoilu vaihtelee eri ehdotuksissa. Lopullisen muodon se saa jatkokehittelyvaiheessa. Muurien rajaamia, vailla valvontaa olevia, puistoon liittyviä sisänurkkia tulee välttää.

3.2 Asuntojen suunnittelu

Asuntojen ratkaisuissa kiinnitettiin eniten huomiota ratkaisujen yleispätevyyteen ja joustavuuteen. Sekä asuntojen kokoa että asunnon sisäisiä järjestelyjä tulee voida muunnella.

Asuntosuunnittelussa olivat yleensä alueen pohjoisnäkymät ja ilta-auringon merkitys jääneet liian vähälle huomiolle.

Kerroskorkeudet vaihtelivat ehdotuksissa 3 – 3.3 metrin välillä. Kolmea metriä pidettiin liian vähäisenä.

3.3 Laajuus ja toteutuskustannukset

Ehdotuksista laadittiin suuntaa antavat vertailulaskelmat. Kilpailun ratkaisun kannalta oleellisia eroja ehdotusten välillä ei ollut.

4 EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU

Nimimerkki ”34 34 34”

Ehdotus lähtee määrätietoisesti korostamaan vertikaalisuutta jakamalla jokaisen rakennusmassan neljäksi erilliseksi torniksi, joita yhdistää X-muotoinen porrashuone. Valinta on mielenkiintoinen ja johtaa onnistuneeseen massoitteluun.

Jaettu perusmassa esitetyssä muodossa aiheuttaa kuitenkin muutaman heikkouden. Huoneistojen väliset lovet tekevät huoneistojen koon muuttamisen tai niiden yhdistämisen vaikeaksi. Esitetty ratkaisu kahden asunnon yhdistämiseksi ei ole tyydyttävä. Yksi huoneisto ajautuu helposti epäedulliseen ilmansuuntaan. Polveilevan porrashuoneen koko ei ole suhteessa tilan tarjoamaan laatuun.

Julkisivut ovat ilmeeltään raikkaat. Todellisuudessa rakennusten olemus on kuitenkin hyvin lasinen yhdistettynä valkoiseen kehykseen. Ratkaisun yleisilmettä pidettiin vanhan Eiran naapurina vieraana.

Sokkelikerros on yksityiskohdissaan hienostunut, mutta kokonaisuutena liian kansimainen rannasta katsottuna. Julkisivuissa haetaan suurpiirteisyyttä, mutta niiden jäsentely ei ole vakuuttava. Kulmien lasiparvekkeet tuovat näkyville asumistoimintoja, jotka eivät välttämättä ole toivottuja katukuvassa, etenkään talvella.

Asuntojen kompaktit pohjamuodot tekevät niistä helposti muunneltavat. Niiden valonsaanti jää kuitenkin niukaksi, kun kaksi sivua avautuu syvennyksen suuntaan ja yksi jää syvien, osittain lasitettujen parvekkeiden taakse.

Nimimerkki ”Argonautit”

Tekijä halkaisee optisesti rakennusmassojen eteläpuolen kahteen osaan pystysuunnassa. Visualisointikuvat osoittavat, miten tämä taidokas ele onnistuu keventämään rakennusmassojen ilmettä. Tämän määrätietoisen vertikaalisuuden tarpeellisuutta lisää se, että koko uudisrakennusalueesta on helposti tulossa ilmeeltään hyvin kompakti.

Pystyaihe saa voimaa vierekkäisten massojen porrastuksesta. Kun porrastus koskee ylimpiä kaksikerroksisia asuntoja kokonaisuudessaan, syntyy toinen alempi räystäslinja, joka korkeudeltaan jo vastaa vanhan Eiran mittakaavaa.

Rakennusten ilmettä pidettiin onnistuneena ja paikan ainutlaatuisuutta korostavana. Kriittistä keskustelua herätti silti ylisuuri lippa-aihe ja isot lasipinnat sekä itään ja pohjoiseen avautuvat suuret umpiseinäaiheet, joita villiviinit kauniisti pehmentävät vain piirustuksissa. Pohjoisjulkisivun ilmeen tulisi olla arvokkaampi ottaen huomioon, että se on monen asunnon päänäköalassa.

Perspektiivikuvassa on esitetty kaksi ylintä kerrosta sisäänvedettynä kaikissa rakennuksissa toisin kuin pohjapiirroksissa. Sisäänvetoja pidettiin tarpeellisina kaikissa taloissa. Perspektiivi osoittaa myös, miten hienostunut ratkaisu olisi, jos se voitaisiin tehdä osittain taivutetuilla laseilla. Ylimmissä kerroksissa on luovuttava terassien lasittamisesta.

Asuntojen pohjaratkaisut ovat ammattitaitoisesti tehdyt. Ympärikulkumahdollisuus antaa niille tilantuntua. Osassa huonetiloista kapea nauhaikkuna ei yksin riitä tilaa valaisemaan. Parvekkeiden muotoon ja kokoon jää toivomisen varaa.

Jatkosuunnitteluohjeita:

Porrashuoneisiin tulisi olla näyttävä sisäänkäynti katutasolta.

Näkymiä erityisesti A- ja B-talojen normaalikerroksista tulee avata enemmän Eiran suuntaan. Pohjoisjulkisivuja tulee kehittää paremmin kaupunkimaiseen ympäristöön sopiviksi. Parvekkeiden kasvattamista tulee tutkia. Mahdollisten lisäparvekkeiden sijoittelussa tulee ottaa huomioon ilta-auringon suunta ja vilvoittelumahdollisuus. Ylimmän asunnon ulkoseinien muotoilu ei saa lisätä terassin tuulisuutta.

Tekijä ilmoittaa, että rakennusoikeus käytetään täsmällisesti. Tätä mainintaa pidettiin tärkeänä, koska tarkistuslaskelmat jättivät pientä tulkinnanvaraa.

Nimimerkki ”EOS”

Tekijä ilmoittaa hakevansa Eiran mittakaavaa mm. alimpien kerrosten vahvalla käsittelyllä ja ns. loft-huoneilla. Nämä tavoitteet johtavat mielenkiintoisiin tutkielmiin.

Arkadiaihe ja graniittimuurit jakavat kuitenkin suotta selkeät rakennusmassat vaakasuunnassa kahtia. Lisäksi korkea pilariaihe puiston kyljessä tuntuu paikalle vieraalta.

Räystäslinjan osittainen optinen pudottaminen kaksikerroksisella lasiseinällä on perusteltua. Eteläpuoleisen räystäslinjan käsittelyssä on epävarmuutta, pohjoisjulkisivu sen sijaan on selkeämpi.

Loft-huone tuo hyvin huomaamattoman lisän julkisivun ilmeeseen. Asuntoihin se luo hauskan lisän mutta jää tilana kuilumaiseksi ja rajoittaa muuta muunneltavuutta vaakasuunnassa.

Asunnoissa on erittäin taitavasti onnistuttu sijoittamaan toinen parveke sekä saunan että keittiö- ja vaatehuoltotilojen yhteyteen.

Nimimerkki ”Merelle”

Ehdotus on suurella ammattitaidolla laadittu ja rakennukset muodostavat harmonisen kokonaisuuden.

Rakennusten ulkomuoto on selkeä. Tämä johtuu osittain siitä, että tekijä hyödyntää itänäkymät viitesuunnitelmasta poiketen ja voi vähemmällä massan porrastuksella saada haluttuja avautumissuuntia.

Julkisivut ovat raikkaat ja kauniit. Korostamalla vaaka-aiheisia kulmaparvekkeita katoksia on kevennetty rakennusmassan ilmettä. Samalla kuitenkin heikkenee rakennusten välinen visuaalinen raja. Syntyy vaakastruktuuri, joka luonteeltaan poikkeaa turhan paljon vanhan Eiran luonteesta.

Porrashuone on erittäin onnistunut. Pohjaratkaisut ovat esimerkilliset. Huonetilojen liittyminen toisiinsa on juohevaa. Isoissa huoneistoissa on useampi parveke ja vaihtoehtoisia oleskelutiloja.

Nimimerkki ”Villa Viisi”

Kolme kilpailijaa viidestä valitsivat väriskaalaksi kaksi keltaista ja yhden punaisen, niin myös Villa Viisi, joka luonteeltaan eniten muistuttaa vuonna 1999 laadittua viitesuunnitelmaa. Ratkaisu toimii erittäin hyvin.

Julkisivut ovat harmoniset. Ylimpien kerrosten jäsentely on onnistunut. Julkisivun osioiden: korkeiden graniittipintojen, rapattujen pintojen ja kulmaparvekkeiden keskinäinen rooli sommittelussa olisi voinut olla selkeämpi. Pohjoisjulkisivu on raskas. Pohjakerros on esitetty turhan umpinaisena.

Pohjaratkaisut ovat moitteettomat. Ympärikululla on saatu avaruutta asuntoihin. Pohjoiseen jäävällä asunnolla on kaksi parveketta: aamu- ja iltaparveke. Parvekkeille avautuu kauniisti useampi tila. Jos kerros jaetaan ehdotetulla tavalla kahteen asuntoon, jakautuu etelänäkymä asuntojen kesken turhan epätasaisesti.

5 KILPAILUN RATKAISU

5.1 Kilpailun tulos

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti asettaa ensimmäiselle sijalle ehdotuksen ”Argonautit”.

5.2 Suositus jatkotoimenpiteiksi

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti suositella suunnittelutehtävän antamista ehdotuksen ”Argonautit” tekijöille ehdotuskohtaisessa arvostelussa mainituin jatkokehitysohjein.

6 ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS

Vantaalla 30.8.2005

_____

Juha Mikkonen, puheenjohtaja

_____

Anna Brunow

_____

Marjut Kivelä

_____

Pekka Korpinen

_____

Timo Laitinen

_____

Mikko Mantere

_____

Jyri Merivirta

_____

Marita Toivonen

_____

Eija Larkas-Ipatti, sihteeri

7 NIMIKUORTEN AVAUS

Voittaja: Nimimerkki ”Argonautit”

Tekijä ja tekijänoikeus:	Pekka Helin, arkkitehti SAFA Arkkitehtitoimisto Helin & Co Oy
Suunnitteluryhmä:	Ritva Mannersuo Susanna Tolvanen Tommi Sassi Kirsi Wass Tarja Hildén
Avustajat:	Kaarina Livola Titta Lumio
Erikoisasiantuntijat:	Jukka Ala-Ojala, WSP-Kortes, rakenteet Jussi Ainamo, LVI-Niemi, lvi-tekniikka Jukka Korhonen, Air-Ix, sähkö- ja teletekniikka Camilla Linroth-Rauhala, WSP-LT-konsultit, piha-alueet

Muita ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

Nimimerkki ”34 34 34”

Tekijä, vastaava arkkitehti:	Gert Wingårdh, arkitekt SAR/MSA Wingårdh Arkitektkontor AB
Avustavat arkkitehdit:	Karin Wingårdh, arkitekt SAR/MSA Maria Zalecka, arkitekt
2D-grafiikka:	Pål Eriksson Petter Lyth
3D-grafiikka:	Fredrik Gullberg Daniel Frickeus Ola Frödell
Maisema, pihat:	NOD Natur Orienterad Design, Stockholm

Nimimerkki ”EOS”

Tekijä:	Kirsti Sivén, Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy
Työryhmä:	Asko Takala Kaisa Ilkka Tapani Lehtinen Emma Pesola Riku Rönkä Alex Torres Simo Anttilainen / Adactive Oy (ulkoperspektiivikuvat)

Nimimerkki ”Merelle”

Tekijät:	Aaro Virkkunen, arkkitehti SAFA Arkkitehtitoimisto Avarc Oy
Pääavustajat:	Harri Kokkonen, arkkit.yo Maren Nielsen, arkkit.yo
Muut avustajat:	Roope Rissanen, arkkitehti M.Sc. (arch.) Mika Rytkönen, rakennusarkkitehti Marko Salo, arkkitehti
Visualisointi:	Ahti Kohonen, kohografi
Erikoisasiantuntijat:	Ritva Sinisalmi, Konstru Oy, rakenteet Risto Riikonen, Instakon Oy, talotekniikka

Nimimerkki ”Villa Viisi”

Tekijä:	Petri Rouhiainen, arkkitehti SAFA Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy
Suunnitteluryhmä:	Pekka Vehniäinen, arkkitehti SAFA Santtu Rothsten, arkkit.yo Annamaria Moricz, arkkitehti SAFA
3D-mallinnus:	Pekka Nurmi, Digital Profile Oy